

Яким чином вода досягає листя на вершині стометрового дерева (наприклад, мамонтового)?

Зазначимо, що використання інтегрованих завдань сприяє розвитку природничо-наукового мислення, формування наукового світогляду учнів, тобто сприяє формуванню предметної компетентності при вивченні курсу «Природничі науки».

Використання інтегрованих завдань у навчально-виховному процесі забезпечує комплексне бачення проблемних ситуацій; формує цілісність сприйняття світу учнями; сприяє підвищенню наукового рівня знань учнів, розвитку їх логічного мислення та творчих здібностей.

Література

1. Методичні рекомендації щодо викладання освітньої галузі «Природознавство» у 2018/2019 навчальному році. Режим доступу <https://ele.zp.ua/sites/nature/методичні-рекомендації/>
2. Навчальна програма з курсу «Природничі науки» (авторський колектив під керівництвом Т. М. Засекої) для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти. Режим доступу <http://www.mon.gov.ua/>
3. Про експериментальне впровадження інтегрованого курсу «Природничі науки» і розроблення його навчально-методичного забезпечення. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/post/pro-eksperimentalne-vprovadzhennya-integrovanogo-kursu-prirodnichi-nauki>

ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ПРИРОДНИЧО-НАУКОВОЇ ОСВІТИ ШКОЛЯРІВ ЯК ЧИННИК ЗАПОБІГАННЯ НАСИЛЛЮ НАД ДІТЬМИ

Антонюк Ю., Степанюк А. В.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
E-mail: alstep@tnpu.edu.ua

Як відомо, життя висуває суспільний запит на формування особистості мислячої, творчої, здатної, на відміну від людини-виконавця, самостійно мислити, генерувати ідеї, приймати сміливі нестандартні рішення, аргументувати їх. Це актуалізує

проблему розвитку творчих здібностей школярів у процесі вивчення навчальних предметів природничого циклу.

Разом з тим, сучасна криза освіти багато в чому пов'язана з неможливістю повноцінного засвоєння учнями обсягу інформації, який весь час зростає. При цьому світ розірваний в уяві учня на окремі факти, поняття, закони тощо. Проведені дослідження науковців (С. Гончаренко, В. Ільченко, А. Степанюк та ін.) свідчать, що при існуючому підході до конструювання змісту освіти, цілісна картина природи та світу формується у школярів на недостатньому світоглядному рівні. Вона не сприяє дієвості знань та не виконує в повному обсязі функції пояснення явищ навколишньої дійсності. Крім того, цінності змісту освіти видаються відірваними від системи життєвих пріоритетів та настанов школяра. Існуючий зміст природничої освіти не достатньо забезпечує належне освітнє середовище для формування критичного, дивергентного мислення школярів, для допомогти учням у пошуках відповідей на три головні питання життя: Яким є світ навколо мене з точки зору природничих наук? За якими законами він існує? Що мені робити в цьому світі, щоб жити в єдності з ним?

Практика навчання засвідчує, що часто учень зобов'язаний вивчати та вважати важливим те, що сам важливим для себе не визнає. Цей внутрішній конфлікт виливається у невмотивовані протести, бунти, які і сам учень не завжди може пояснити. Ще гірше, якщо конфлікт заганяється всередину і стає причиною численних неврозів та захворювань.

З метою усунення окресленої суперечності в сучасній системі вітчизняної освіти відбувається перебудова її мотиваційної, змістової та процесуальної складових, що відображається у створенні нових навчальних планів, програм, підручників, посібників для учнів та вчителів. На нашу думку, при цьому обов'язково повинен бути фактор варіативності моделей навчання, що дозволяє врахувати такі пріоритетні цінності, як особистісні освітні потреби, індивідуальні запити учнів, їх пізнавальні інтереси, їх диференційовані здібності і пов'язану з цим свободу вибору індивідуальної освітньої траєкторії в варіативному і диференційованому педагогічному просторі.

Тому існує потреба переходу школи на нову концепцію

освіти. З одного боку, вона передбачає формування передусім учня як особистості, вільної в помислах, переконаннях і вчинках, духовно багатой, інтелектуальної, творчої, самостійної і самодіяльної, внутрішньо гармонійно розвиненої, а з іншого боку — забезпечує якісні умови життєдіяльності учня у стінах загальноосвітньої школи. Один з аспектів такого навчання — створення умов для реалізації кожним учнем, власної освітньої траєкторії, зумовленої його навчальними можливостями, запитами, інтересами, задатками і здібностями.

Необхідність реформування системи освіти в Україні, її удосконалення і підвищення рівня якості є важливою соціокультурною проблемою, яка значною мірою зумовлюється проголошенням життя людини найвищою суспільною цінністю та потребами формування позитивних умов для індивідуального розвитку людини, її соціалізації та самореалізації. Практична її реалізація і забезпечується наданою МОН України можливістю школярам самостійно вибудовувати власну освітню траєкторію, робити вибір: вивчати інтегрований курс «Природничі науки» в старшій школі чи ні. Результати проведеного анкетування старшокласників ЗОШ №28 м.Тернополя, які уже рік опановують експериментальний курс за програмою колективу авторів (Т. Засекіна), засвідчують, що учні задоволені змістом навчального матеріалу, їм подобається зміст навчальних занять. У своїх відповідях вони зазначають, що на уроках створюються кращі умови для цілісного розгляду об'єктів, явищ та процесів природи, розвитку критичного, творчого мислення. Учні переконані: за інтегрованими курсами — майбутнє нашої освіти, оскільки вони максимально сприяють реалізації головної і єдиної функції школи — всіма доступними цій системі способами підвести вступаючу у самостійне життя людину до глибокого, всебічного внутрішнього сприйняття ним сутності Життя (за Б. О. Гершунським).